Ч. 125 Середа 7 (19) Червня 1895 Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Ситуация парляментарна.

Ситуация парляментарна все ще доси не зовсім вияснила ся, хоч по части стала вже трохи спокійнійша, як була ще до неділї; але мимо того робить она таке враженє, як коли-б противники парляментарні відгрожували ся собі взаїмно, що незадовго покажуть одні другим „по чому локоть“ — значить ся, нема явної кризи але причин до неї зовсім ще не усунено. Правда, що вже вчера ходила вість, що кабінет кн. Віндішґреца подав ся до димісиї, але у віденьских добре поінформованих кругах політичних вказувано для оціненя ситуациї політичної і парляментарної на то, що сполучена німецка лївиця мала аж вчера вечером зібрати ся на засїданє і там ухвалити, що на случай наколи-б в буджеті була ухвалена позиция „цилейска ґімназия“, она би виступила із коаліциї. Розуміє ся, що така ухвала змінила би основно парляментарну констеляцию, на основі котрої міністерство кн. Віндішґреца приняло ся свого урядованя, та не позісталаби ніяк без впливу на істнованє міністерства. В тій отже порі вість ґазет, що міністерство подало ся вже до димісиї, немала ніякої підстави. Так само не мали і не мають ніякої підстави і дальше сягаючі вісти о тім, хто має прийти на місце теперішних міністрів на случай їх димісиї, або о тім, який має бути стан переходовий та які задачі ждуть парлямент. Всї того рода вісти опирають ся на пустих комбінациях, за котрі одвічальність спадає хиба лиш на тих, що їх ширили.

Так представляла ся ситуация парляментарна ще до вчера полудня. Вчера по полудни приймав Є. В. Цїсар президента міністрів кн. Віндішґреца на довшій авдиенциї а вечером відбуло ся засїданє сполученої лївиці, на котрім явило ся 89 членів. Коли завела ся дискусия, то поодинокі бесїдники зазначували, що політична ситуация заострила ся найбільше через „цилейску справу“ але що она взагалї пре до вияснєня. Притім говорено також і про реформу виборчу та про становище правительства супротив скрайних партий. По довшій дискусиї ухвалено однодушно слїдуючу постанову: Сполучена німецка лївиця висказує ся в тім напрямі, що обстоюванє инших, скоалїзованих партий при своїм становищи в справі словеньскої ґімназиї в Цилеї зробило сполученій німецкій лївиці неможливим позіставати дальше в коалиции. Тим способом відповіла партия вимогам статута бо порішила ухвалу означеною більшостию, а та ухвала має обовязувати всїх членів партиї. Тим способом удобрив клюб також і погляди висказані дня 13 с. м., а наконець поручив своїй президиї виконати ту ухвалу у відповідний спосіб.

Коло польске постановило оголосити комунїкат того змісту, що при нагоді послїдної дебати над §§. 1 і 2 проекту підкомітету для реформи виборчої порушувало богато послів також політичне положенє, а при тім підносили ся важні голоси за конечностию удержаня коаліциї. Голоси ті підносили ся з умірених партий, котрі в теперішнім положеню видять запоруку для переведеня загально державних цїлий як також і тих проектів законів, що не лиш суть проґрамою коалїциї, але також і політичною конечностию, яка вийшла із ситуациї, а котра єсть тепер так само очевидною, як була й перед півтора роком.

Спільні Делеґациї.

На вчерашнім засїданю комісиї буджетової австрийскої Делеґациї давав міністер справ заграничних, ґр. Ґолуховский поясненя полїтики заграничної, котрі в своїй основі були такі самі, як і поясненя дані в угорскій Делеґациї. Ґр. Ґолуховский заявив, що постановив держати ся рішучо такої самої полїтики якої придержував ся ґр. Кальнокі і длятого уважає тридержавний союз за основу австрийскої полїтики заграничної. І він так само буде старати ся о то, щоби з сусїдними державами вела ся дружна політика. П. Міністер справ заграничних уважає теперішне положенє в заграничній полїтицї за дуже добре, а з того виходить надія на тревалий мир. Міністер заявив наконець, що буде підпирати полїтику торговельну. О инших справах не може подрібно говорити, бо ще за коротко єсть міністром, а пустими фразами не хоче нікого морочити.

Герольд доказував, що тридержавний союз не може бути одинокою підставою для заграничної полїтики. Внаслїдок тридержавного союза настав союз Франциї з Росиєю, а в тім лежить небезпечність для мира. Бесїдник заявив наконець, що Чехи не суть абсолютними приклонниками союза Австриї з Росиєю і жалував ся на перевагу Угорщини в справах внутрішних. — Менґер виступав в обороні тридержавного союза і домагав ся підпираня австрийскої торговлї на далекім всходї, особливо же установленя в Япаниї сьвідомого цїлий і обставин заступництва Австро-Угорщини. — Ґр. Ст. Бадені звернув увагу на то, що Молодочехи не суть прихильниками тридер-

2)

ЧИМ ЛЮДИ ЖИВІ.

(Ґіґієнічно-культурна розвідка).

I.

Господар жолудок і слуга его язик. — Голод на Покутю і Буковині в 1866 р. — Камінний хлїб і земна мука. — Глиноїди і землеїди. — Глиноїди в Америцї і Азиї. — Европейскі глиноїди і арсенїкоїди. — Добір поживи і на що при тім треба зважати.

(Дальше).

Дивно то може виглядає, що в самім осередку так високо-культурної Европи знаходять ся також люди глиноїди; а однакож єсть так. Єсть то хиба один доказ більше, що люди всюди людьми, з якогоби они племени й не походили та що темнотї і походячим з неї забобонам та всїляким пристрастям навіть хоч би й як велика культура й цивілїзация не може кінця зробити. Після Роберта Габе-Рандава [1]) знаходять ся пристрастні глиноїди не лиш в Стириї, але й в горішній Італиї, в околицях міста Тревізо. Ті европейскі глиноїди уживають товстої глинки, яка знаходить ся в тих сторонах, а в котрій єсть споро інфузорий. Они не лиш обстають при тім що та глинка єсть поживна, але ще й не можуть нахвалити ся еї смаку.

Показує ся з того, що другою причиною, яка придержує людий при навичцї їсти глину єсть також смак. Що-ж то єсть смак і як приходимо до его понятя, значить ся, яким способом будить ся в нас змисл смаку і як приходимо до его понятя? На язицї єсть множество дуже дрібоньких бородавочок, в котрих сходять ся дуже чутливі нерви, котрі на своїх кінчиках, що входять в ті бородавочки, мають дуже маленькі, голим оком невидні, скажім так, міхурцї. Отже тоті міхурцї розпізнають смак а нерви від них ідуть як би ті дроти телеґрафічні до мозку і тут дають чоловікови знати о смаку якоїсь страви, значить ся, викликують в чоловіцї понятє смаку. Смакуючих бородавочок на язицї єсть найбільше на заднім его кінци; тут єсть головне місце смаку. І на самім переднім кінчику язика єсть богато смакуючих бородавок а також і боками; найменше їх на серединї язика. Длятого то, коли хочемо борзо розпізнати смак чогось, то дотикаємо ся его лиш самим кінчиком язика. Противно же, коли мусимо взяти в рот, щось такого, о чім вже наперед знаємо, що оно для нас несмачне, н. пр. якийсь гіркий лїк в порошку, то сиплемо его на саму середину язика, а відтак борзо попиваємо водою. Але щоби щось подразнило ті смакові бородавочки а через то й викликало в чоловіцї понятє смаку, то оно мусить розпускати ся або у воді або в слинї. Коли-б отже глина мала смакувати, то она повинна би розпускати ся у водї, або в слинї. Тимчасом анї глина, анї хоч би ті звірятка (інфузориї), що в ній знаходять ся, не розпускають ся анї у водї, анї в слинї, отже й не можуть викликувати смаку. Інфузориї не розпускають ся вже хоч би лиш длятого, що они прецї живуть у водї, а бодай у вогкій земли чи глинї, а коли-б розпускали ся, то не могли би жити, а так само й слина не може їх розпустити. Мусить отже бути якась инша причина, що викликує у глиноїдів той нїби то смак.

Звістно загально, що особи, котрі люблять їсти н. пр. крейду або ґрафіт з оловців, хвалять собі також „смак“ того каміня. Взявши добре на увагу, то не єсть то смак, якого дізнають чи то землеїди чи глиноїди при їдженю таких річий; єсть то радше змисл дотиканя, дуже делїкатного, а через то й дуже приємного рода, якого дізнають ті, що їдять н. пр. дуже мілку глину, а який будить ся на кінци язика. Звістно прецї, що коли возьмемо в пушки дуже мілкої муки на пр. гречанної, або якого иншого мілкого порошку, то дізнаємо притім приємного враженя. Таке саме враженє будить ся в нас, коли дотикаємо ся рукою чогось дуже мякенького або гладонького. Так само гризенє зубами деяких річий, викликує в нас змисл дотиканя, котрий стає для нас приємний. Христавки при кістках з мяса не мають прецї такого вже очевидного смаку, а мимо того єсть богато

[1]) M. Allg. Ztg. — Die Lehmesser.

жавного союза, а коли тепер Герольд говорить инакше, то есть се новість; молодоческі партиї вказували доси на потребу иншої комбінациї. Після погляду бесідника тридержавний союз есть услівем щастя народів Австриї. Тридержавний союз мусить і на будуче бути основою австрийскої політики заграничної. — Зіс сбговорював справу еміґрациї і доказував, що з Австриї виходить річно 70.000 людий, на котрих нїхто не зважає. По промові референта Думби ухвалено відтак приступити до специяльної дискусиї. Герольд домагав ся, щоби в містах північної Нїмеччини для охорони ческих виходцїв установлювано Чехів консулями. Наконець ухвалено цїлий буджет міністерства справ заграничних.

При дебатї над буджетом мінїстерства війни домагав ся справоздавець ґр. Баденї поліпшеня харчу в армії і заведеня теплої вечери та більшого увзгляднення при доставах дрібного промислу, як доси. — Герольд домагав ся скасованя другого року службы однорічних охотників, а Поповский домагав ся увзгляднення дрібного промислу при доставі для армії і збільшеня платнї у войску.

В комісиї буджетовій австрийскої Делеґациї заявив мінїстер війни, що він уважає своїм обовязком здержувати армію від всякого наслїдуваня політичного настрою, отже також і від таких товариств, що ведуть полїтику. Треба в превентивній дорозї старати ся о то, щоби, офіцири не брали участи в політичних демонстрациях якого небудь рода, як то роблять також і другі держави, якого би они й не були устрою державного.

В сполученій комісиї чотирох комісий угорскої Делеґациї відповідав мінїстер Каляй дуже основно на питаня ставлені послами Берзевічим і Дюрковичем в справі розвою шкільництва в краях окупованих і сконстатував при тім, що поступ в шкільництві спиняє трохи брак учителїв. На питане в справі переселеня людий з Росиї до Босни, признав мінїстер, що буває і так, що приходять люди і з Росиї та поселюють ся в Боснї, але то не дїє ся при помочи державы. Зараз по окупациї розпочало ся поселюванє людьми з Угорщини і Хорватиї, ба навіть з Віртембергії і Гановеру. В найновійших часах прийшли також люди і з півночи, такі, котрі звичайно переселюють ся в далекі сторони. Мінїстер повитав їх радо, бо то суть дуже працьовиті люди. Переселенцї з Росиї суть то нїмецкі і чеські родини, котрі давнїйше вийшли були з Чехії до Росиї, а тепер виходять звідтам назад і Нїмцї ідуть до Америки а Чехи приходять до Босни. Наконець подав мінїстер наглядний образ того в який спосіб відбуває ся кольонізация.

Перегляд полїтичний.

Є. Вел. Цїсар принимав оногди в полудне на авдиєнциї приватній п. Намістника ґр. Баденього, а по полудни були на авдиєнциї у Монарха президент кабінету кн. Віндішґрец і мінїстер справ внутрішних марк. Бакегем. Опісля відбуло ся довше засїданє ради мінїстрів.

Зачувати, що Рада державна буде радити ще лиш до 27 с. м., а відтак буде відрочена. Здає ся, що аж до того часу буде ще ухвалена реформа податкова і процедура цивільна.

Франция може радувати ся, бо єсть вже певною, що не стратила дружби Росиї. Росийский амбасадор ґр. Моренгайм, вручаючи президентови Форови ордер Георгія мав до него промову, в котрій виразно підніс, що уділенє ордеру єсть доказом дружби царя, а котру закінчив тими словами: Чую ся щасливим, що при сїй нагодї, стїсняючій звязь дружби наших країв, можу зложити свої бажаня.

Новинки

Львів дня 18 червня 1895

— **Іменованя.** П. Мінїстер торговлї іменував рахункового ревідента Фридр. Ляйбшица радником рахунковим при дирекциї почт у Львові і підофіцира Кавт. Марчиньского асистентом почтовим, а Дирекция почт приділила Марчиньского до службы при почтовім урядї в Дрогобичи.

— **Є. Вел. Цїсар** уділив погорільцям громади Холоїв, в каменецкім повітї, 400 зр. підмоги.

— **Нова читальня „Просьвіти"** завязує ся в Давидківцях, повіта чортківского. Статут вже внесено до ц. к. Намістництва.

— **Щедрий дар.** Один Українець переслав на руско-народні потреби 2500 рублїв. З того призначив 1500 зр. на дім „Просьвіти", 1200 зр. на розширене наукових видавництв товариства імени Шевченка, а решту, около 600 зр. на руки проф. М. Грушевского на запомоги і на нагороди академікам, котрі під его проводом працюють науково.

— **З „Народної Торговлї".** Сим маємо честь повідомити, що канцелярия нашого товариства перенесена до власного дому товариства т. є. під ч. 36 в ринку, — а також, що брідский філїяльний склад Народної Торговлї переміщений в дім п. Дохта при ул. Золотій в Бродах. — *Дирекция.*

— **Презенту** на Гошів коло Болехова одержав о. Ал. Бобикевич, сотрудник зі Стрия.

— **Іспит зрілости** в ґімназиї тернопільскій відбув ся сими днями і зложило его 11 абітурієнтів, з тих три з відзначенем. — В ґімназиї самбірскій зложило іспит зрілости 12 абітурієнтів, а з них 4 з відзначенем.

— **Про стан урожаїв** доносять з охрестности Підволочиск: Треваюча до кінця мая посуха значно ушкодила озимину та спинила ріст ярини. Від початку червня було кілька дощів, котрі трохи поправили сей стан. Пшениця середна, жито значно лихше. Що-до ярин, то ячмена і вівси середні, горох, бобик, вика і конюшина неялї. Мішанки середні, гречка починає доперва сходити. Бараболї зійшли добре, бураки середно. Луги заповідають слабий збір сїна.

— **Самоубийство.** На Високім Замку у Львові повісила ся в суботу рано зарібниця Анна Корженьовска з Зашкова. Причина самоубийства незвістна.

— **Конкурс складачів** відбув ся сими днями на друкарскій виставі в Петербурзї. В конкурсї взяло участь 12 осіб. За півтора години найбільше число стрічок 91 або 3003 букв зложив якийсь Ґенералов; другий і третий з ряду зложили в тім самім часї 87 стихів (2.876 букв), четвертий 86 стихів (2.858 букв), а пятий 85 стихів. Всї одержали відповідні нагороди.

— **З'їзд членів галицких правничих товариств** відбуде ся в Станиславові в днях 29 і 30 червня с. р. В часї з'їзду будуть відчити з поля правоздавства і відбуде ся прогулька участників до Воронянки.

— **В Теребовли** убито оногди вистрілом з револьвера Івана Савицкого, сина властителя цегольнї. Убийства допустили ся его два товариші з причини, що Савицкий не хотїв з ними приставати. Одного з них Штика увязнено і віддано до суду.

— **Катастрофа в Ровіньо.** В Істриї, в містї Ровіньо, лучила ся така страшна пригода. Дня 12 с. м. вечером, в однім старім домі помер на сухоти син заможної міщаньскої родини Масерото. На другий день вечером, було около 70 осіб

людий, що люблять їх їсти — они люблять, щоби їм щось хрустало в зубах, люблять, щоби дотикали ся зубами чогось такого, що оно ніби то тверде, а таки на стілько тверде, що дасть ся погризти. Инші люди люблять знову гризти щось такого, що прилипало би їм до зубів і тягнуло ся за зубами (н. пр. деякі роди цукрів). Виходить з того, що так само і у глиноїдів, не смак глини але та приємність в дотиканю єї зубами і язиком єсть причиною, що они люблять єї їсти. Можна би навіть сказати, що той змисл дотиканя в ротї так у них вже розвинув ся, що в наслїдок того їдженє глини стало ся вже у них натурою.

Оріґінальна і свого рода пристрасть виродила ся у тих людий, що їдять арсенік, одну із найсильнїйших мінеральних отруй. Арсенік (або також „аршенік" — як ту у нас загально говорять) єсть то та отруя, котрої часто уживають на миши і щури; він єсть білий або сїрий, без смаку і запаху, лиш коли горить на огни, заносить чесником і потім его найскорше пізнати. Єсть то так сильна отруя, що вже десята часть ґрама може чоловіка убити. Мимо того має арсенік своє значінє і яко лік. Арсенік має то до себе, що викликує в чоловіцї більший апетит і надає — але лиш хвилево лїпшого, ніби то здорового вигляду; від арсенїку дістає чоловік румянцї на лици, ему здаєсь що він набирає більше сили і витревалости. Також і звірятам надає він хвилево лїпшого вигляду. Від арсенїку стають н. пр. конї баскі, очи їм сьвітять ся а волос робить ся гладкий. Для того то несовістні торговельники дають коням арсенїку, заким їх виведуть на продаж. Суть отже люди, котрі для того, щоби добре і красно виглядали, щоби мали румянцї на лици їдять арсенік. Таких арсенікоїдів єсть найбільше в гористих краях нашої Монархії а іменно в Стириї, Тиролї і Зальцбурзї. Тирольскі мисливі їдять особливо арсенік і кажуть, що від него лекше їм ходити по горах і скалах за дикими козами. Та й дивна то природа людского тїла, коли оно може поволи навикнути навіть до сильної отруї! Арсенікоїди розпочинають в той спосіб, що їдять з початку раз в тиждень натще дуже маленьку скількість білого арсенїку, а відтак коли та первістна скількість не робить вже на них нїякого впливу, беруть трошки більше і тим способом так навикнуть до сеї отруї, що сильнїйші з них можуть з'їсти навіть три десятих ґрама і то їм нїчого не завадить. Коли арсенікоїд навик вже раз до арсенїку, то не може без него обійти ся, бо скоро лиш перестане его їсти, то зараз марнїє і спадає з сил в дуже короткім часї. Декотрі, сильної натури арсенікоїди доживають і до глубокої старости, але більша часть з них гине перед часом від затроєня.

Строго взявши, не стоїть примір їдженя арсенїку в нїякій звязи зі способом живленя ся людий; але ми навели его, щоби показати які всїлякі причини спонукують людий їсти се або то і що зроблену раз пробу переводить в навичку. Арсенік певно не єсть нїякою поживою, але для арсенікоїда стає ся він вже так конечним, як для курця тютюн а для пияка горівка. Коли-ж тепер спитаємо, яка могла бути первістна причина, що спонукала людий їсти арсенік, то покаже ся, що не що иншого, лиш его прикмети лїчничі.

Із сих кількох примірів видко вже, які причини спонукували людий добирати собі страви. Природна а длятого і конечна потреба спонукувала людий шукати собі взагалї поживи. Коли уявимо собі перші часи істнованя людского роду на земли, то хоч о них і нїчого не знаємо, бо то, що знаємо, суть лиш самі здогади, зрозуміємо, що тогди о якихсь стравах не могло бути й бесїди. Чоловік брав просто лиш то, що ему подавала природа; жив як в раю, але вже тогди голод і смак були его дорадниками, а жолудок і сліпий случай его учителями. Чим же живили ся первістні люди? Чи виключно лиш плодами землї, чи й мясом, чи може одним і другим разом. Судячи з теперішної людскої натури можна сказати, що чоловік брав собі за поживу все, що лиш діставало ся в его руку, живив ся отже мішаною поживою, бо того не лиш допускала але й вимагала природа его тїла. Що він брав ся найскорше до плодів земних, то річ певна, бо они були для него найприступнїйші, але й не занехав звірят, скоро лиш міг дістати їх в свої руки. Можна майже на певно сказати, що житє перших людий було коли не таке саме, то дуже подібне до житя маленьких дїтий, котрі все що возьмуть в свої руки, перш усего несуть зараз до рота. Так мабуть робив і первістний чоловік — пробовав зараз все на смак, бо тілько було его роботи і журы. Скоро щось припало ему до смаку, посилав его дальше до жолудка, а той відтак учив его, чи робити то само знову, чи занехати. З того вихо-

зібраних в сали, де тїло було виставлене, коли нагле з величезним гуком запав ся поміст і всї присутні упали разом з цеглами і бальками до пивници, глубокої на 7 метрів, котрої верх не був склепленнй. Сторожа огнева взяла ся зараз до ратунку і до півночи добула зпід розвалин 13 страшно покалїчених трупів жінок і дітий, та 25 осіб тяжко ранених. Між убитими есть і суджена помершого. Богато тїл мають таке покалїчене лице, що їх не можна розпізнати. Перед приїздом огневої сторожи діяли ся в пивници страшні сцени борби о жите. Убиті і ранені мають на тїлї скалїченя від укушень. Здаєть ся, що жертв буде більше, бо доси не добуто всїх осіб.

— **Великаньский готель.** До будинків-великанів в Америцї прибув ще один — готель Majestatic, виставлений в Ню Йорцї. Сей будинок займає 2846 метрів квадратових, есть на 50 метрів високий і має 12 поверхів. Збудований з каміня і містить 600 мешкань. Також уряджена в нїм ґалерия для орхестри, котру можна рівночасно чути в сали їдальній, в сали музичній, в сали зборів і в ґалях для проходів.

— **Реформа зелїзничого часу.** Дня 26 с. м. збере ся в Льондонї міжнародний зелїзничий конґрес, на котрім будуть заступлені майже всї держави Европи і Сполучені держави північної Америки. На дневнім порядку нарад сего конґресу стоїть між иншими внесене Франциї що-до реформи зелїзничого часу. Именно розходить ся о двайцятьчотирогодинне численє. Пісяя того нового способу численя часу, мають числити ся години не як доси від 1—12, але від 0—24. Північ буде означувати ся яко 24-та година дня. Двайцять чотирогодинний час заведений вже в Італїї. Такий сам спосіб має бути заведений також на кораблях і в астрономії. Загально надїють ся, що конґрес пристане на внесене Франциї, та що ухвалить завести нове численє часу на европейских і американьских зелїзницях.

Про огнї в Княгиничах пишуть: Від року лучали ся в Княгиничах дуже часто огнї, бо було їх сїм, а в притикаючім до Княгинич Загірю два, забираючи з собою великі жертви. Виновника огню довго не можна було зловити, аж вкінци се удало ся. — Вже в суботу 12-го червня, замітили сусїди слабий вистріл в стодолї княгиницкого дяка, аґента „Днїстра", і стодола зараз почала горіти. Всї знали, що огонь підложений, а виновник задоволений і троха підхмелений, крутив ся коло огню та присягав ся, що чув, як дяк стрілив з стрільби. Що не зовсїм пригашено огонь, а вже другого дня, ледви в кільканайцять мінут по службі Божій, в другій части місточка повстав огонь з невідомої причини і в півтора години згоріло 25 домів жидівских а 3 християньскі, дві жидівскі божницї і лазня. Хоч начальник громади ще з весни розпорядив був, аби що ночи стерегло десять вартівників, то від тепер держало варту по 40 людий в ночи а по кількох в день, а люди ночували по огородах і на поли, бо що хвиля з уст до уст пролїтали лиш слова: знов буде горіти! І дійстно — вже в четвер 13-го с. м. коло 4 ої години по полудни дав ся почути слабий вистріл на поді у одної жидівки і зараз почало горіти сьміте. Огонь удало ся вдушити. Однак виновник не спочинув: на другий день, в пятницю, трохи підхмелившись, зайшов до ратуша і засїв за склянку пива — але злий дух не давав єму вже випити тої склянки, бо аж шість разів виходив до сїний, а за семим разом — около $9^1/_2$ вечером — поліз на під, де була солома, підложив в шматї порох і губку та й підпалив солому. Тут, як злїзав з поду, зловили єго на горячім учинку. Зловлений підпалник називає ся Федь Василиків, громадский польовий з Загіря, чоловік молодий (над 30 лїт), страшний злобник. Виновника взяв зараз під свою опіку місцевий постенфірер Адальберт Бидлиньский, котрий уже майже цїлий тиждень не визував ся і не роздягав ся, слїдячи пильно за злочинцем. У арештованого знайдено в хатї в скрини стрільний порох в надпаленій шматї, губку і клоче, а при нїм в кишени клоче. Які були причини тих підпалів, нїхто не може зміркувати на певно; люди всїляко говорять. Може слїдство се викриє.

— **Оферта.** В урядовій ґазетї львівскій розписано оферту на будку партерового головного будинку в стациї Глубічок великий. Дотичні оферти можна вносити до 12 год. в полудне дня 1. липня с. р. до протоколу подавчого ц. к. Дирекциї руху (дворець черновецкий) у Львові.

— **Померли:** *Жигмунт Струсевич*, референт рільничих справ в краєвім Видїлї, доцент львівскої політехніки, помер у Львові в 57-ім роцї житя.

Подяка. Неумолима смерть видерла менї дня 10 мая с. р. — найдорожшу мою жену, котра в найкрасшій порі житя по $1^1/_2$ річнім пожитю зі мною, опустила сей сьвіт, полишаючи мене з малою дитиною в неописанім жалю і розпуцї. За оказане менї співчуте, слова потїхи, безінтересовне відправлене похорону і віддане послїдної прислуги складаю найщиршу і прилюдну подяку: Впреподобним оо. Фіцаловичеви, місцевому пароханi і деканови, Рудницкому, пароханi з Ляхович подорожних, латиньскому сотрудникови з Журавна, дальше паньству Гошовским властителям посїлостий і п. Андрієви Куликови, начальникови громади а вкінци Вп. Підгородецкому управителеви школи з Журавна і тамошним Пп. учителям Урбаньскому, Ковальскому і учительци Вп. П. Грековій, дальше Вп. Пп. учителям з сусїдних сел як: Ревуцкому, Яворскому, Михалевскому і Касарабі як рівнож чесним громадянам місцевим і сусїдним. — *Кость Пиндзин*, учитель народної школи в Ляховичах зарічних.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 18 червня. Нинї має ся вести в комісиї буджетовій дальша нарада над справою цилейскою.

Париж 18 червня. Французскі кораблї стрітили ся з российскими коло острова Лянґеланд і спільно поплили до Кіль.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1895 після середно-европ. год

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·	4·55	10·25	6·45	—
Підволочиск	—	1·56	5·46	—	9·50	10·20	—
Підвол. з Підзам.	—	2·10	6·	—	10·14	10·44	—
Черновець	6·15	—	—	10·30	2·40	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·35	—	—	—
Стрия	—	—	—	5·25	9·33	—	7·38
Сколього і Стрия	—	—	—	—	—	3·00	—
Белзця				9·15	7·10		

Приходять з

Кракова	1·22	5·10	8·40	7·00	9·06	9·00	—
Підволочиск	2·25	10·00	—	8·25	5·00	—	—
Підвол. з Підзам.	2·13	9·44	—	8·12	4·33	—	—
Черновець	9·50	—	—	1·32	7·37	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	6·17	—	—	—
Стрия	—	—	—	12·05	8·10	1·42	—
Сколього і Стрия	—	—	—	9·16	—	—	—
Белзця				8·00	4·40		

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Віднн 8·56 вечер.

Поїзд блискавичний до Львова 8·40 вечер, в Кракова 2·04 по полудни, в Віднв 7·04 рано.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Поїзди особові зі Львова відходять до Брухович (від 12 мая до 10 вересня в будні дни) 3·20;

Брухович (від 12 мая до 10 вересня в недїлї і сьвята) 2·26;

Зимної-води (від 12 мая до 10 вересня) 3·45.

До Львова приходять з Брухович (від 12 мая до 10 вересня включно) 8·25.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., на то львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

дило бн, що в перших початках людского роду мусїли люди живити ся переважно лиш плодами землї, а мясної страви доставляли їм хиба лиш малї дрібні звірятка. Часи, в котрих чоловік брав яку ломаку і пускав ся в ліс на грубшого звіря, характеризують вже значний поступ в розвитку роду людского, а тим самим і в доборі поживи. В сїм послїднім взглядї зачинає вже робити ся розділ: живили ся все ще по давному переважно ростинною поживою, другі знов зачинали вже живити ся більше мясом.

Нема сумніву, що перші початки всеї культури і цивілїзациї сягають аж до тої пори, коли чоловік став живити ся переважно мясом. Аж мясо зробило з дикого чоловіка культурного і цивілїзованого. Так учить нас природний розвій людского роду, то потверджують також і приміри з теперішности, котрі нам показують, що чим культурнійший, чим більше цивілїзований нарід, тим більше перемагає у него мясна пожива. То, чого нас учено в школах, що культура і цивілїзация розпочали ся аж з осідком людий на земли і з еї управою, то суть вже значно пізнїйші часи, часи вже дуже значного поступу в культурі і цивілїзациї.

Розділ, який зробив ся між людьми наслїдком переважного уживаня мясної поживи, довів до житя кочовничого і то була, що так скажемо, третя етапа в розвою культури і цивілїзациї. Можна напевно сказати, що первістні племена кочовничі стояли культурою найвисше. Бо, просимо лиш зважити: щоби призбирати собі хочби лиш кілька штук худоби, еї допильнувати і відповідно еї використати, треба було таки вже трохи більшої інтелїґенциї, як еї мав той, що живив ся переважно ростинною поживою і котрий не потребував більше нїчого, як сягнути лиш рукою по готове. Мясна пожива цивілїзувала чоловіка. Люди що пускали ся на лови, мусїли конечно приступати до спілки, підчас коли ті, що живили ся переважно лиш ростинною поживою могли ходити собі вигідно особняком, то було їм навіть догіднїйше, бо один не забрав другому з перед носа то, на що вже той другий мав охоту. Мясна пожива змінила й одіж чоловіка, взглядно дала почин до неї, бо коли ще люди живили ся переважно ростинною поживою, то що найбільше, як сказано, закривали собі соромну часть тїла фіґовим листєм, коли тимчасом той, що убив звіра, стягнув з него шкіру і далеко лїпше нею вкрив ся. Кочовниче жите, котре, як ми то вже повисше сказали, було наслїдком мясної поживи, зачинало чим раз більше придержувати людий при земли і одних при других. Противно же, ті що живили ся переважно ростинною стравою оставали ся бурлаками, котрих голод що хвиля гнав з місця на місце.

Із сего видимо вже наглядно, як велику ролю грав добір поживи в самих перших початках розвою людского роду і як великі ріжницї між людьми робила мясна а ростинна пожива.

(Дальше буде)

Стация зелізниці **Мушина-Криниця**	
з Кракова	*8 год.*
зі Львова	*12 „*
з Пешту	*12 „*

Ц. к. ЗАВЕДЕНЄ ЗДРОЄВЕ

Криниця (в Галичині)

Найзасібнійша щава зелїзиста.

В місци:
почта *три рази денно,*
телеґраф, аптика.

Положенє гірске в Карпатах 590 метрів над пов. моря. Від стациї зелїзничої година дороги битої, добре утриманої.

Средства лічниці: клімат підальпейский, купелї зелїзисті, засібні в вільний квас вуглевий, огрівані методою Шварца (в р. 1894 видано їх 40.000).

Купелї боровінові, парою огрівані (в р 1894 видано їх 16 500)

Купелї ґазові: з чистого квасу вуглевого.

Ц. к. заведенє гидропатичне: під проводом специялїста Дра Г. Еберса (в р. 1894 видано 28 000 процедур гидропатичних).

Питє від мінеральних місцевих і заграничних, **Жентиця, нефір, ґімнастика лічнича. Купелї річні і спадові.**

Лікар здроєвий Др. Л. Копфф цїлий сезон стало ординуючий. Надто 14 лїкарів вільно практикуючих.

Проходи. Дужий великий парк смерековий знаменито удержуваний. Близші і дальші прогулки в чудові Карпати.

Уряджене для ріжних грий товариских (крокет, Lawn tenuis і т. п.).

Помешканя. Більше як 1500 покоїв з комфортом умебльованих, з комплетною постелею, услугою, дзвінками електричними, печами і т д.

Костел католицкий і церков Величавий **дім здроєвий,** кілька реставраций, кілька пансіонатів приватних, молочарні, цукорні.

Музика здроєва під проводом А. Вроньского від **21 мая**. Сталий **театр,** концерта.

Заведенє фотоґрафічне „Мария" зі Львова Читальня дневників і випожичальня книжок.

Фреквенция в р. 1894 4650 осіб.

Сезон від 15 мая до 30 вересня.

В Маю, Червню і Вересню цїни купелей, помешкань і страв в головній реставрациї знижені

Розсилка води мінеральної від Цьвітня до Падолиста, склади у всїх більших містах в краю і за границею.

В місяци липни и серпни убогим жадні пільги, як увільненє від такс здроєвих і т. п. удїлені не будуть.

На жаданє удїляє обяснень 36

Ц. к. Заряд здроєвий в Криниці.

Головна фабрична
Рукодільня бронзівнича
і склад
виробів церковних

В. УСЦЕНЬСКОГО і В. СКНУРЖИЛЯ

у Львові ул. Галицка ч. 15.

Відливають всякі вироби церковні з серебра, бронзу, хіньского серебра, міди і инших металїв. Тоже приймають всякі старі предмети до позолоченя і посеребреня заручаючи за довголїтну тревалість і возможно дешево. 51 (Львів Імпресса)

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.

приймає

абонамент на всї дневники

по цїнах оріґінальних.

Зі знаком руки

Коси Стирийскі

правдиві сталеві, в найлїпшім ґатунку, штука по 45 кр. Для товариств рільничих при закупні більшої скількости значний рабат.

Поручає:

Болеслав Цибульский

Торговля зелїза 43

у Львові пл. Марияцкий ч. 5.
(Львів Імпресса).

Варто заглянути до!

найкраснійшого закутка Львова:

Пасаж трех - Брам

Ґранд, Імперияль 54
улиця Сикстуска ч. 6.

Всі прибори

для аматорів і фахових фотографів

именно:

папір альбуміновий, целюидиновий, течі, шкла, хемікалія найдешевше купити можна впрост у заступників фабрик найбільших

ГАМЕЛЬ і ФАЙҐЕЛЬ

Львів, ул. Коперніка 21.

ВІДЕНЬСКА ФАБРИКА АМАЛІЇ

поручає

найновійше патентоване начинє кухонне з вні ґальванічно нікльоване, у внутрі повлечене чистою і дуже тревалою емалією.

До набутя у Івана Шумана у Львові

площа Бернардиньска і у всїх більших торговлях зелїза.

З друкарні В. Манецкого під зарядом В. І. Вебера.